

אשיחה בקיץ

שיחות מפי
הרב אורן נזרית שליט"א

פרשת
נשא

אשיחה בחק"ד

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים אשיחה בחק"ד (ה' כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

פרשת
נשא

תוכן הענינים

- ג. כל נתן להשפעת החג להתפוגג!
- ג. שבת פרשת נשא - שפע עצום של תורה
- ד. "ואיש את קדשיו לו יהיו..."
- ד. 'והלך לפניך צדקך'... ..
- ה. מה שאני נותן - זהו רכושי האמת!
- ו. "כמה שבר טוב לגומלי חסדים"
- ה. השקר האדיר של בעז ורות
- ט. האיש שלא דבקה בו כנה
- י. עשית חסד עם קבצן משגע... ..
- י. בעלת החסד שנוספו לה שנים
- יא. ברכתו של רבי אלהן וסרמן זצ"ל
- יא. העני - מתנה מאת ה'
- יב. עשית חסד בדבור פה
- יב. גם תוכחה - גמילות חסד היא
- יג. גר אחד - גר למאה
- יד. בזכות ברכתו של המהרש"א
- טז. היתום הפשוט שזכה לשני שלחנות
- טז. "אבותי גנוזו לאחרים, ואני גנזתי לעצמי..."
- יז. המיליארדר המפלג... והאמלל
- יז. אינני מוחל לרב מקובנא ולרב מפוניבז'!
- יח. "עשר בשביל שתעשר"
- יח. הנתינה לבחן - התחברות לצנור השפע
- יט. האדם מקבל שכר - גם על הנסכב מהנתינה
- כ. התבוננות בלקחי פרשת הנזיר

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמות וכיו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

אשיחה בחק"ד

שיחה לפרשת נשא

ואיש את קדשיו לו יהיו

והנה ביום מן הימים, והוא הולך לדרך לבוש בגדי מלכות, כל הפמליה המלכותית שרים ויועצים מלוים אותו, ועבדים בבגדי שרד הולכים ומאירים את הדרך לפניו. וירא קבוצת תינוקות מטפחים באשפה, מלקטים אבנים ומשחקים בהם. התקנא בהם אותו שר שאף לא מזמן עלה מן האשפות, השליך מעליו את בגדיו היקרים, עזב את גדולי המלוכה, והתגלגל באשפה עם הילדים הפתאים, נתלכלך ושקע בבז' ובצחנה, היש מדה לענשו של אותו שוטה שהפנה ערף למלך, אשר בחסדו טפחו ורוממו, והוא בז לכל זה, וטנף את בגדיו ומלבושיו כאחד הריקים?

והנמשל מוכן, בחג שעבר עלינו זה מכבר, זכינו לקבל את התורה מחדש, נתעשרנו בכל הכתרים והמלבושים הנפלאים, והנה אנו עומדים בפתחה של שבת פרשת נשא, והנה אם נפשט את אצטלת הקדש ונשוב לנהג בשבת זו כמו שנהגנו קדם 'חג מתן תורה', אין לה בזיון למתנתו של המלך גדול מזה, והרי אנו כאותו משנה למלך ששב לשחק עם התינוקות בביבים ובאשפות. עלינו לשמר על המעמד הנשגב שזכינו אליו, ולהתעלות בשבת זו ביתר שאת וביתר עז בלמוד התורה ובקדושתה.

שבת פרשת נשא - שפע עצום של תורה
ויכבר עמד על כך האדמו"ר בעל 'חדושי הרי"ם' (הוב"ד ב'אוצר אפרים' נשא) שה'מדרש רבה' בפרשת נשא וכן דפי הזהר הקדוש בפרשה זו - מרבים בכמות כפולה ומכפלת משאר פרשיות השבוע, ומה הטעם בזה? אלא בגלל שפרשת נשא נקראת בדרך כלל בשבוע שחל בו חג השבועות, זמן מתן תורתנו, ולכן כאז פן היום - יורד שפע עצום

נמצאים אנו זמן מועט אחרי החג הנשגב, חג מתן תורה, בו זכינו להתעטר בב' כתרים, אחד כנגד 'נעשה' ואחד כנגד 'נשמע', והפכנו להיות עם ה', כפי שהודיע משה רבנו ליוצאי מצרים קדם מעמד הר סיני (שמות יט, ה): "ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש". וכדברינו בשיחה הקודמת, מדי שנה בשנה, חלות עלינו אותן השפעות מרוממות, ואנו זוכים מבח מעמד הר סיני שארע ביום זה, לקרבה רוחנית שאין למעלה ממנה, בבחינת: (שה"ש א, ב) "ישקני מנשיות פיהו כי טובים דידיך מיין".

בל נתן להשפעת החג להתפוגג!

חשוב מאד, שלאחר שזכינו לכל הקרבה וההתרוממות, בל נתן להשפעות להתפוגג, אל לנו לפשט את בגדי המלכות ולשוב לבגדינו הפשוטים, שהלא אין לה בזיון נורא מזה למלך מלכי המלכים שקרבנו ורוממנו אליו.

ורבי אברהם זצ"ל אחי הגר"א בספרו 'מעלות התורה' המחיש זאת על ידי משל למלך גדול ונורא, שראה אדם מטל באשפה, בלו מפה ביסורים ומלא מכאובים רעים, נגוע בכל מיני נגעים. וימצא האיש הלז חן בעיני המלך, ויצו לרחצו מן הטנוף, ולרפא אותו מתחלואיו, עד שנעשה בריא ושלם בכל איבריו. ולא הסתפק בזה, אלא הלישו מלבושי יקר, ועטר אותו באבנים טובות ומרגליות, מסר לו את כל גנניו, וצוה שכל הנהגת המלכות תהיה על ידו, ואף את בתו נתן לו לאשה, ויגדלו על כל שרי המלך ועבדיו.

של תורה, הן בתורת הדרש והן בתורת הסוד, וזהו פשר הרבוי הגדול של תורת פרשת נשא. הרי למדנו מדבריו שפרשת נשא משפעת באפן ישיר מקדשת חג השבועות, ולכן ראוי לכלנו להדבק באותו שפע הבא בשבת זו.

ואכן ענין רבוי למוד התורה הראוי לבא אחר 'מתן תורה' - הוסיף ורמז בעל 'חדושי הרי"ם' בצווי הקדוש ברוך הוא את משה לאחר מעמד הר סיני (דברים ה, כו): "לך אמר להם שובו לכם לאהליכם", דהינו שאם רצונכם שישתמרו בקרבכם אותן השפעות של מתן תורה - משל עליכם ביתר שאת לשוב 'לאהליכם' - לאהלי תורה, ולשגות באהבה ולהוסיף חיל בלמודה.

"ואיש את קדשיו לו יהיו..."

את הפסוק הנאמר בפרשתנו: (במדבר ה, י) "ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה" - מפרש ה'חפץ חיים' וצ"ל: עקר גדול וחשוב שצריך כל אדם לזכר בכל רגע מימי חייו, רבושו האמתי הם אך ורק פרות עמלו הרוחני, עניני קדשה בהם הוא מתעסק, וכן הממון אותו נותן לצדקה, רק קדשיו - לו יהיו, ורק אשר יתן לכהן - לו יהיה! כל שאר קניני העולם הזה, אינם מהוים קנין אמיתי, נראים לאדם כאלו יש בכחם להקנות לו בשחון לעולם, אך כל התחברותם אליו אינה אלא זמנית בלבד, ובעת דחקו הם עוזבים אותו לנפשו. וכבר אמרו חז"ל (אבות ו, ט): "לפי שבשעת פטירתו של אדם, אין מלוין לו לאדם לא פסוף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות - אלא תורה ומעשים טובים", והוא הממון אותו נתן לצדקה והתורה שלמד, שמלוים אותו אחר פטירתו.

וכן באר ה'בית הלוי' את הנאמר בפרשת תרומה: (שמות כה, א): "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". והדקדוק מפרסם, מהו שנקטה תורה לשון 'ויקחו', לכאורה היה יותר מתאים לומר 'ויתנו לי תרומה'?

אלא אמרו בגמרא (ב"ב יא, א): "תנו רבנן מעשה במונבז המלך שבזבז אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשני בצרת (=לנתינת צדקה), חברו עליו אחיו ובית אביו ואמרו לו: אבותיך גנזו והוסיפו על של אבותם, ואתה מבזבזם! אמר להם וכו' אבותי גנזו לאחרים, ואני גנזתי לעצמי; אבותי גנזו לעולם הזה, ואני גנזתי לעולם הבא".

למדנו מדברי מונבז המלך, שהנותן צדקה אין הוא מוציא מעצמו, אלא גוזז לעצמו, אדרבה, הפך ההסתכלות השטחית, כל הממון שממנו האדם מהנה את עצמו - הוא ממון שמתבזבז להכל בלא יועיל, רק הממון אותו נותן לצדקה, הוא הממון שגוזז האדם לעצמו, ויש לו בו תועלת אמיתית. ולפי זה מוכן היטב לשון 'ויקחו לי תרומה' - רמזה לנו התורה בדבריה שהנותן צדקה, הרי אינו מוציא משלו, אלא אדרבה הוא מכניס, רק משקיע ולוקח למען עצמו.

לשם המחשה, מספרים על אב ובנו, שהיו מהלכים בדרך, וקנו חמש לחמניות. פגשו בדרךם עני מרוד רעב ללחם, הוציא האב שתי לחמניות ונתן לו. אחרי כן בהמשך הדרך, שואל האב את הבן: "נו? אתה יכול להגיד כמה לחמניות נשארו לנו?", מציץ הבן בסל הקניות, ומשיב: "שלוש". אומר לו האב: "טעית, לא ספרת נכונה, נותרו לנו רק שתיים". "הכיצד?" - שואל הבן, "והרי עיני לנכח ביטו, שיש כאן שלש?", עונה האב: "אכן, בסל שבדינו נותרו שלש, אולם לאחר שנגיע הביתה ונאכל אותן, לא ישאר בדינו מאומה, מה שנשאאר לנו באמת, אלו אותן שתי לחמניות שנתנו לעני, הן ישארו לנו לעד ולנצח נצחים...!".

'והלך לפניך צדקך'...

ומרן ה'חפץ חיים' היה מוסיף להמחיש זאת במשל: עשיר אחד, קרא קדם מותו לבניו, ואמר להם: "דעו לכם כי בחדר הסמוך

ישנה כספת גדולה, שם הנחתי מטבעות שאספתי מכל העולם: כסף טורקי, צ'כי, אמריקאי, ישראלי, ואפילו כסף פרסי, כל מטבע היוצאת בעולם אספתי בכספתי, ובנוסף צוררים בכספת בתוך עטיפת ניר גם כמה סוגי יהלומים, אבנים טובות ומרגליות, ואם תשאלוני לשם מה כל זה, אגלה לכם: הנה אני הולך לעולם שכלו טוב, ואיני יודע עם איזה מטבע משתמשים שם, ואולי כלל לא נתן לקנות שם במטבעות אלא רק באבנים טובות, על כן אבקשכם להניח את הכל לצדי בתוך הקבר".

למחרת נפטר האיש, וכפי שצוה לפני מותו, קברו אותו בניו עם כל המטבעות והיהלומים שאסף לעצמו. כאשר הגיע אותו יהודי לעולם העליון, הרגיש צמא נורא, הוא בקש מהמלאך העומד שם כוס שתיה: "יש לי איך לשלם?" שואל המלאך, והיהודי משיב: "אכן דאגתי לזה, בבקשה קח דולרים, הרי זהו כסף בינלאומי", "מצטער" - אומר המלאך, "מטבע זו לא מתקבלת כאן", מגיש האיש כסף אנגלי, לירות שטרלינג, אף נענה בסרוב. "בבקשה... יש בידי כסף טורקי, צ'כי, קנדי, הולנדי, אולי ישראלי, אולי כסף פרסי", אף המלאך מסרב. "אם לא הולך כאן בכסף, הרי יש בידי אבנים טובות", הוציא אז האיש את מעטפת היהלומים, והגיש אותה, והמלאך מסרב לקבל. אף כאשר רואה את ניר העטיפה, אומר לו: "הנה יש בידיך כמה לשלם, בניר", ניר זה היה למעשה קבלה על סך עצרה שקלים שנתן האיש לצדקה. באותו הרגע הבין העשיר במוחש את מאמר חז"ל הנזכר לעיל: "לפי שבשעת פטירתו של אדם, אין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות - אלא תורה ומעשים טובים".

מה שאני נותן - זהו רכושי האמיתי!

השר הגדול, רבנו דון יצחק אברבנאל זצ"ל, כהן פשר האוצר אצל מלך ספרד, והיה

המלך אוהבו ומגדלו יתר על כל השרים. כמובן שעלייתו לגדלה של השר היהודי היתה לצנינים בעיניהם של שאר השרים בחצר המלוכה, והם קנאו בו ושטמוהו.

פעם אחת הסב המלך בחברת שריו הגויים, ודבר בשבחו של דון יצחק אברבנאל. קם אחד מהם ואמר למלך: "נכר שאתה נותן בשר היהודי אמון מלא, העמידהו פעם בנסיון לבחון האם ישר ונאמן הוא", "וכיצד אעשה זאת?" - הקשה המלך, אמרו לו השרים: "אם שומע אתה לעצתנו, תצוה עליו לפרט באזניך את כל רכושו, ותדע האם עשור בא בישר". דבריהם הוטבו בעיני המלך.

כשבא השר אברבנאל לפני המלך לדרש בשלומו, בקשו המלך כי יפרט לפניו את כל עשרו ונכסיו. אמר השר דון יצחק אברבנאל: "דבר המלך חק הוא לי, אלף לביתי ואעשה חשבון צדק של כל רכושי". למחרת שב והגיש את החשבון: "שבע מאות ושבעים אלף דינרי זהב", כשבאו השרים, והראו להם המלך את החשבון, צחקו ואמרו: "הן ארמונו לבדו שווה כפלים, והבית ברחוב פלוני, והשדות במקום אלמוני, צחוק עשה עמך המלך, כל השומע יצחק..."

הזעיק המלך את השמאי המלכותי, והלה אשר כי שני נכסיו הידועים של השר עולה על הסכום שהצהיר פי כמה וכמה, וזאת מבלי להביא בחשבון את הפסדים ואת המטלטלין, התכשיטים והשתפויות העסקיות.

כעס המלך מאוד וחקתו בערה בו על השר שנהנה מחסדו ועשאו לצחק ולקלס, אמר המלך: "אכן בן מות הוא, אבל אם אהרנהו יעורר הדבר תסיסה, ירננו אחר הנעשה בכספי הממלכה". אמרו השרים: "מחוץ לעיר יש בית מלאכה ליצור לבנים, ובו דולק כבשן יומם ולילה. מחר בבקר כאשר יבוא השר פדרכו לדרש בשלומך, אמר לו לערוך בקור בבית המלאכה, ובינתיים תשלח לשם בלדר

עם הוראה מלכותית, שהאדם אשר יבוא לשם מחצר המלך - ישלך אל הכבשן, כך יעלם השר היהודי בלי שיודע על כך לאיש, ואף בעל המפעל לא ידע את מי השליך לאש".
הוטב הדבר בעיני המלך, ויעש כן.

למחרת יצא השר היהודי בצווי המלך לרכו לסיר במפעל הלבנים שמחוץ לעיר, והנה יהודי נצב על אם הדרך. עצר השר ושאל למבקשו, אמר היהודי: "מתגורר אני באחד הכפרים מחוץ לעיר, ואשתי ילדה בן זכר לפני שמונה ימים, היום יום מילתו ואין מי שימולו. שמא יודע מר את מלאכת המילה?". מכיון שהיה רבי יצחק מוהל ממחה, מיד התלווה אל היהודי לביתו ומל את בנו. מצוה גררה מצוה, והוא נאות להסב עם האב לסעודת מצוה, במהלכה חזק את המסבים בדברי תורה ויראה, ובסיומה העניק לאב הנמול מתנה ביד נדיבה לקניית צרכי היולדת והילוד.

בינתיים שררה בחצר המלך שמחה וצהלה, השרים חגגו את מותו של השר היהודי שנוא נפשם, שתו והתבשמו, והחליטו לשלח אל מקום הכנת הלבנים את גדול השרים, שהיה השונא המשבע ביותר לדון יצחק אברבנאל, לשמע מבצלו על סופו של שר האוצר, כיצד התחנן על נפשו ואיך הומת לבסוף.

הגיע אותו שר אל בית המלאכה, המנהל קבל את פניו בכבוד ויקר, "מאין אתם?" - שאל, "מחצר המלוכה" ענה לו השר, מיד הורה לנעל את הדלתות ולהשליכו אל הכבשן הלוהט.

לעת ערב הגיע השר אברבנאל אל המפעל, כבר בעמדו על מפתן הפתח, קבל המנהל את פניו והודיעו: "אמר למלך שהכל נעשה כרצונו", תמה האברבנאל לשמע התשובה, וכאשר גלה לו המנהל את פשר הצו, ומה נעשה לבסוף, לא אמר דבר, וסב על עקבותיו.

שב לחצר המלוכה, כשראהו המלך - נפער פיו בתדהמה, כאלו ראה מת ששב לתחייה. מסר השר היהודי את דברי מנהל המפעל, ואז הכיר למלך שנתקיים בו באברבנאל 'צדיק מצוה נחלץ ויבא רשע תחטיו', והשר הצורר מצא שם את מותו. או אז פנה האברבנאל למלך, נפל לרגליו וקרא: "אדוני המלך! מה פשעי ומה חטאתי, הן כל חיי עבדתיך באמונה, ומדוע גזרת עלי מיתה?".

"הכיצד זה עשית בי צחוק, הן רכושך עולה פי כמה וכמה על אשר הצהרת" - טען המלך.

"יסלח לי המלך" - ענה השר, "אמנם ברשותי הון רב, כהנה וכהנה, אף לא שלי הוא כי המלך הוא בעליו, עיניך הרואות, הלא זה עתה היה כפסע ביני לבין המנות במצותך אדוני המלך, וכך הייתי נפרד פהרף עין מכל רכושי ומכל ממוני, ושום תועלת לא הייתה יוצאת לי ממנו, על כן, כשבקש המלך את פרוט רכושי, סכמתי את הכספים שנתתי בימי חיי לצדקה וקנימתי בהם מצוות, כספים אלו - שלי הם, מצוות אלו - לא יוכל איש לטל ממני".

"אכן" - הודה המלך, "אתה הוא הצדיק, בדין נצלת ממנות, וראויים שונאיך שיפלו תחתיד".

"כמה שכר טוב לגומלי חסדים"

איתא בגמרא (שבת קד, א): "אמרו ליה רבנן לרבי יהושע: אתו דרדקי האידינא בבי מדרשא ואמרו מילי, דאפילו בימי יהושע בן נון לא אתמר כותיהו: א"ב - אלה בינה ג"ד - גמול דלים. מאי טעמא פשטא כרעיה דגימל לגבי דלת? שפן דרכו של גומל חסדים לרוץ אחר דלים.... ה"ו - זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ו"ח מ"י כ"ל - ואם אתה עושה כן, הקדוש ברוך הוא זן אותה, וכן אותה, ומיטיב לה, ונותן לה ירשה, וקושר לה כתר לעולם הבא".

למדנו מכאן שהגומל חסדים - עבור מספר הפרוטות שנתן לעני, זוכה ומתברך בברכה כפולה ומכפלת אלה פעמים, שהלא זוכה לדברים הרבה, הקדוש ברוך הוא וזאתו וזאתו וזאתו ומיטיב לו ומוריש אותו, וקושר לו פת. ועבדה זו רמוזה בדברי חז"ל שאמרו (ויקרא פ"ד): "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני - העני עושה עם בעל הבית". דהיינו שאם היה מקום לחשב שבעל הבית הוא הנותן, והעני הוא המקבל, מגלים לנו חז"ל שההפך הוא הנכון, העני הוא הנותן ובעל הבית שתומך בו - הוא הוא המקבל את הברכה המרבה.

בחג השבועות שעברנו זה עתה, קראנו את 'מגלת רות', אומרים חז"ל (רות רבא פ"ב): "אמר רבי זעירא, מגלה זו אין בה לא טמאה, ולא טהרה, ולא אסור, ולא התר, ולמה נכתבה? ללמדך כמה שזכר טוב לגומלי חסדים".

גומלת החסדים הראשונה המוזכרת במגלה - היא רות המואביה, רות היתה נכדתו של עגלון מלך מואב (על פי נזיר כג, ב), בת מלכים שנשא למחלון בנו של אלימלך, גדול הדור ועשיר הבא מארץ ישראל, ודאי צפתה לחיות את חייה בעשר, שלנה ורנחה, אלא שמות אלימלך, ובניו מחלון וכליון, הותירו את רות אלמנה עניה, כפי שדרשו חז"ל (רות רבא פ"ב) "וימתו גם שניהם מחלון וכליון", שבתחלה מתו סוסייהם, חמוריהם וגמליהם, דהיינו שאבדו את כל רכושם, ואחר כך "וימת אלימלך", ואחר כך "וימתו גם שניהם מחלון וכליון".

וכשנעמי מחליטה לשוב לארץ ישראל, כי שמעה בשדה מואב כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם, היא משכנעת את רות לשוב לבית אביה בארץ מואב, ומבהירה לה ששום עתיד מזהיר לא נכון לה בחברת אלמנה זקנה ועניה השבה לארצה ריקם מכל, ובנוסף לכך אין לה שום סכוי למצא בארץ ישראל מי שישאנה,

שכן נאמר בתורה: "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'" וצדין לא נודעה ההלכה מואבי ולא מואבית, האפק נראה קודר ועגום יותר מאי פעם, אולם רות דבקה בחמותה ומצהירה: (רות א, טז): "כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אליו עמך עמי ואלהיך אלהי", וכל כך למה? כי רות רוצה בכל לבה לגמל חסד עם חמותה, לסעד אותה לעת זקנתה, ואפלו שהולכת היא להקריב עבור זה את כל עתידה.

גומל חסד השני המוזכר במגלה, הוא בעז. כידוע בעז היה בן משפחתו של אלימלך, ובדאי בושה גדולה היתה לו בגין בן משפחתו שזנח את עמו בשעתם הקשה והלך לשכן בין גויי הארץ שונאי ישראל בשדה מואב, ולא זו בלבד אלא שבניו נשאו שם נשים נכריות מואביות, נכדות של עגלון הרשע מלך מואב, ששעבד את ישראל שמונה עשרה שנה, עד כדי שזעקו אל ה' מתחת יד עלו הקשה (שופטים ג, יד-טו), הרי היתה בזה חרפה איומה לכל המשפחה.

וכאשר מגיעה השמועה שנעמי שבה משדה מואב, הרי חוזרת ונעורה הבושה הגדולה, ובנוסף מביאה היא אתה 'אות קלון' - את רות המואביה... ולהיכן היא שולחת אותה? ללקט בשדהו של בעז בן המשפחה... כפיכול בדעתה להנציח את הבניין, כל אדם שפוי היה מרחיקה, מגרש אותה לבל תהיה להתקרב אל השדה, אף בעז אדרבה מקרב אותה, ומדבר על לבה (רות ב, ח): "ויאמר בעז אל רות הלוא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין עם נעורתי: עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן הלוא צויתי את הנערים לבלתי נגעך וצמת והלכת אל הפלים ושתית מאשר ישאבון הנערים". ולאחר מכן הוא מושיב אותה לסעד לצד הקוצרים: (שם פס' יד) "ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלא ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב מצד הקוצרים ויצפט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר".

השֹׁכֵר הָאֲדִיר שֶׁל בְּעֵז וְרוּת

ובמה שגמל בעז חסד עם רות המואביה, ונתן לה לאכול מעט מן הקלי, וכדברי חז"ל 'קליל זעיר בראשי אצבעותיו נתן לה' - לא עם רות לבד עשה חסד, אלא עם כל ישראל לדורי דורות, עד ביאת משיח צדקנו:

אמרו חז"ל (רות רבה פ"ה): "אלו הנה ראובן יודע שהקדוש ברוך הוא מכתیب עליו וישמע ראובן ויצלהו מידם, בכתפו הנה מוליכו אצל אביו. ואלו הנה יודע אהרן שהקדוש ברוך הוא מכתیب עליו: 'הנה הוא יצא לקראתך', בתמים ובמחולות הנה יוצא לקראתו. ואלו הנה יודע בעז שהקדוש ברוך הוא מכתیب עליו: 'ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר', עגלות מפטמות הנה מאכילה."

וצריך להבין, להבדיל אֵלֶּף אלפי הבדלות, כְּאִשֶּׁר מְדַבֵּר עַל פּוֹלִיטִיקָאִים, שֶׁהַכֹּלל הַמִּנְחָה אֶת כָּל מַעֲשֵׂיהֶם הוּא "עֲשִׂיתָ וְלֹא פָרַסְתָּ" - כִּאלֹו לֹא עֲשִׂיתָ", שִׁיף לומר שאם היו יודעים שיתפרסם הדבר, יגיעו צלמי עתונות וכו' וכו' - הֵיוּ עוֹשִׂים יוֹתֵר, אֲבָל כֵּאֵן הֲלֹא מְדַבֵּר בְּקִדּוּשֵׁי עֲלִיּוֹן, רְאוּבֵן בֶּן יִצְחָק, הַבְּכוֹר שֶׁבְּשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, אֶהְרֹן הָרֹאשׁוֹן לְשׁוֹשְׁלֵת הַכֹּהֲנִים בְּיִשְׂרָאֵל, בְּעֵז מִן הַשּׁוֹפְטִים, וְכִי עֲלִיהֶם שִׁיף לומר שאם היו יודעים אֶת הַנִּכְתָּב עֲלֵיהֶם הֵיוּ עוֹשִׂים יוֹתֵר?

ומבאר בזה הגאון הרב צבי קושלבסקי שליט"א: לו יציר שהיינו מבקשים מבעז, לכתב את קורות החיים שלו, כמובן הנה מצין שהרביץ תורה ופשט את ישראל, הנהיג את כלל ישראל בתקופות קשות, האם הנה כולל בדבריו גם את הספור המדבר, שפעם אחת הגיעה גירת לשדה ונתן לה לאכול 'קליל זעיר בראשי אצבעותיו'? מסתמא שהנה מדלג על כך, כיון שעל פניו אין לספור זה חשיבות מיחדת כלל ועקר.

ואם היינו מבקשים מאהרן הכהן שיכתב את קורות חייו, ודאי שהנה מצין מה שאמרו

במשנה (אבות פ"א מ"ב) "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", כמה השפנות שלום עשה אהרן הכהן במהלך חייו? במסכת כלה רבתי (פ"ג מ"א) מבאר ששמונים אֵלֶּף ילדים נולדו מה' שלום בית' שהיה משפין אהרן הכהן בין איש לאשתו, ומקרבן לתורה - כמה ישיבות לבעלי תשובה הקים אהרן הכהן, האם בתוך הביורגריה רבת המעש של אהרן הכהן היה מכניס גם את הנקדה הזו, שבעת שמשא אחיו בא למצרים כדי לגאל את ישראל שמח הוא בלבד על כך? לא מסתבר שנקדה זו היתה כל כך חשובה בעיניו.

אולם כְּאִשֶּׁר אָנוּ מִתְבוֹנְנִים פִּיּוֹם, לֵאחֶר כִּמָּה אֵלֶּפִי שָׁנִים, בְּמַעֲשָׁהּ זֶה שֶׁל אֶהְרֹן - אָנוּ לְמִדִּים כִּמָּה חֲשִׁיבוֹת הִיְתָה לוֹ עֲבוּר גְּאֻלַּת עַם יִשְׂרָאֵל. כְּאִשֶּׁר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ מִמֶּשֶׁה רַבֵּנוּ שִׁיגָאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל, אַחַת הַסְּבוֹת הַמְּרֻכְזוֹת לְסִרְוּבוֹ הִיְתָה הַחֲשָׁשׁ לְהַכְנִס בְּתַחוּמוֹ שֶׁל אֶהְרֹן (שְׁמוֹת רַבָּה פ"ג): "וְרַבֵּן אֲמַרִי סְבוּר אֵתָה שֶׁהִיָּה מַעֲכָב מִשָּׁה לֵילָךְ, אֵינּוּ כֵּן, אֲלֹא כִּמְכַבֵּד לְאֶהְרֹן, שֶׁהִיָּה מִשָּׁה אוֹמֵר עַד שֶׁלֹּא עֲמַדְתִּי הִיְתָה אֶהְרֹן אַחִי מִתְּנַבֵּא לָהֶם בְּמִצְרַיִם פ' שָׁנָה... עָכְשׁוּ אֶפְנֵס בְּתַחוּמוֹ שֶׁל אַחִי וְיִהְיֶה מִצֵּר, בְּשִׁבְלִי כִּךְ לֹא הִיְתָה מְבַקֵּשׁ לֵילָךְ". וְאֲכֵן אֵלֹו הִיְתָה מִשָּׁה מְסֻרָב לְקַבֵּל אֶת הַשְּׁלִיחוֹת - הִיְתָה נִמְנַעַת גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָמִי עַד, כְּדִבְרֵי הַמְּדַרְשׁ (שם) "וְעַתָּה לָכֵה וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרָעָה - לומר אם אין אֵתָה גּוֹאֲלִים אֵין אַחֵר גּוֹאֲלִים". נִמְצָא לְהַבְטַחַת ה' 'וְרַאָךְ וְשִׁמַּח בְּלָבוֹ' הִיְתָה חֲשִׁיבוֹת מְכַרְעַת בְּהַסְפָּמְתוֹ שֶׁל מִשָּׁה לְקַבֵּל אֶת הַשְּׁלִיחוֹת, וּמִמִּילָא הִיא הִיא הַגּוֹרֵם לְגְאֻלַּת עַם יִשְׂרָאֵל. וּמוֹכֵן מַעֲתָה שֶׁאֵלֹו אֶהְרֹן הִיְתָה יוֹדֵעַ כִּמָּה חֲשִׁיבוֹת מִיַּחֲסַת ל'וְרַאָךְ וְשִׁמַּח בְּלָבוֹ' - לֹא רַק שֶׁהִיָּה שִׁמַּח בְּלָבוֹ, אֲלֹא הִיְתָה יוֹצֵא בְּתַפִּים וּבְמַחְלוֹת.

אוֹתָהּ חֲשִׁיבוֹת מְכַרְעַת, מִיַּחֲסַת גַּם לְמַעֲשֵׂה ה'פְּעוּט' לְכֹאוֹרָה שֶׁל בְּעֵז, אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה נְתִינָה

של מעט חטים - הוא אשר קרב בין בעז לרות, והביא לנשואיהם, ומזווג זה - יצא נעים זמירות ישראל, דוד המלך עליו השלום, משורר ספר התהלים ושרש נשמת משיח, ובעדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכלם' (יחזקאל לו, כד). האם היה נתן לעבר את הגלות ללא ספר תהלים שנהרות של דמעות נשפכו בין דפיו? האם נתן לחשב כיצד היינו עוברים את הגלות ללא התקנה לביאת המשיח ולגאולה? כמה שנה מעשה הנתינה הפעוט של בעז, לזה אומר המדרש שאלו היה יודע איזה ערך יש למעשהו - ודאי שהיה נותן לה למאכלה עגלים מפטמים.

ומעבר לכך שבמעשהו של בעז טמונה תועלת עצומה לכלל ישראל, היתה בזה תועלת בראש ובראשונה לו עצמו, שהלא אמרו חז"ל (ב"ב זא, א): "מאה ועשרים משתאות עשה בעז לבניו, שנאמר: 'יהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ', ובכל אחת ואחת עשה שני משתאות, אחד בבית אביו ואחד בבית חמיו, ובכלן לא זמן את מנוח (אבי שמשון), אמר: כודניא עקרה במאי פרעא לי (פרדה עקרה הוא זה, ואין לו בנים שיזמין לי לסעדתן). תאנא: וכלן מתו בחייו". דהינו שבעבור הפגיעה שפגע בעז במנוח אבי שמשון, מתו כל ששים ילדיו, ולעמת זאת, בעבור שקרב את רות המואביה, זכה להבנות ממנה בזרע קדש של קימא, ויצאה ממנו שושלת מפארה של מלכי בית דוד.

וגם רות המואביה, שגמלה חסד עם חמותה, האריכה ימים, זכתה וראתה את צאצאה שלמה המלך יושב על כסא מלכותו, כדברי הגמרא (ב"ב שם ע"ב): "זו רות המואביה שראתה במלכות שלמה בן בנו של בן בנה, שנאמר: 'וישם כסא לאם המלך', ואמר רבי אלעזר: לאמה של מלכות". ובמדרש (לקוט שמעוני רות, רמז תרב): "ויהי משפחתך שלמה" - שלמה כתיב, רמז לה שלמה יעמד ממך. אשר באת

לחסות תחת כנפיו - אמר רבי אבין, גדול כחן של גומלי חסדים, שאין חסין לא בצל שחר, ולא בצל כנפי ארץ, ולא בצל כנפי שמש, ולא בצל כנפי חיות, ולא בצל כנפי כרובים, ולא בצל כנפי שרפים, אלא בצלו של הקדוש ברוך הוא, הדא הוא דכתיב: "מה יקר חסדך אלהים וכני אדם בצל כנפיד יחסיין".

הוא אשר פתחנו, הגומל חסד - לא לחברו הוא גומל, אלא לעצמו, הקדוש ברוך הוא זן אותו וזן אותו ומטיב לו ומוריש אותו, וקושר לו כתר... גם בעז ורות עשו חסד, הקריבו מעצמם, ורק לאחר זמן, הברר למפרע כמה ברכה ושפע אדיר נשפע עליהם מאותם מעשי חסד.

האיש שלא דבקה בו כנה

ספור מאלף מובא בקנטרס נפלאות משנות הזעם לנגיד רבי אברהם הכהן קאהן שיחיה מברוקלין ניו יורק:

"אבי מורי, הנגיד רבי יום טוב הכהן זצ"ל, היה ממכניסי האורחים הנודעים בעיר פרשבורג. וכך היה מנהג הכנסת אורחים בפרשבורג: בסיום התפלה בליל שבת קדש, עמדו כל האורחים העניים בשורה ליד פתח בית הכנסת, כל בעל הבית בחר לו אורח לסעודת שבת. בכונה תחלה השתדל אבי מורי לצאת אחרון מבית הכנסת, מפני שבעלי הבתים בחרו באורחים שהמראה החיצוני שלהם נאה, והיו לבושים במלבוש נקי ומסדר, אבל אלו שהמראה החיצוני שלהם מכוער ולבושם מלכלך וקרוע - נשארו בבית הכנסת מאין דורש. את כל הנשארים הללו הזמין אבי לביתו, ולקחם לסעד עמו על שלחנו.

בין האורחים נמצאו כאלו שמטרדות הדרך התלכלכו מאד, ונדרף מהם ריח רע ביותר, ויש מהם שהיו על בגדיהם ושערוניהם כנים ופשפשים, עד כדי שהמשרתים הגוים לא יכלו לסבל אותם מחמת הלכלוך והריח הרע. לאחר הסעודה נאלצו המשרתים לקנח ולנקות

סלבודקה, והנה כבר עברו יותר מחמש שנים מהחתימה, ועדין לא זכה לזרע של קימא.

בבני ברק הסתובב קבצן רחוב מעט מערער בנפשו, ובשגעונו היה חושב עצמו כאדמו"ר, ה"בוסקובר רב"ה" קרא לעצמו. והנה מגיע ערב ראש השנה, והקבצן "האדמו"ר" נכנס לישיבה, נגש לאותו אברך ומבקש ממנו שיבוא לנקות אצלו את הבית, כמובן שלתפיסתו של האדמו"ר המדמה, זוהי זכות גדולה עבור האברך שיהיה משמש אצלו וינקה את ביתו...

הספים האברך ונגש לביתו של הקבצן, אך למראה הלכלוך הרב חשכו עיניו... הוא התחיל לנקות, אך כיון שהצטברו על הרצפה כמה שקבות של לכלוך וסמרטוטים דבוקים, הבין שזקוק הוא לשעות רבות כדי להסיר את כל הלכלוך. האברך נקה עד כמה שהיה יכול, וסים בהבטיחו שלאחר ראש השנה יבוא להמשיך את העבודה.

לאחר ראש השנה, ארגן אותו תלמיד חכם כמה אברכים, ובכחות משתפים עבדו מספר שעות והסירו את כל השקבות שהיו דבוקות לרצפה. ה"בוסקובר רב"ה" היה יושב ומביט בהם, נהנה מכל רגע, כי מלבד הרגשת חשיבות שאברכים הנראים משכמם ומעלה עובדים בשבילו ומשמים אותו, הרי שבכל שכבה שהסירו מהרצפה נמצאו מטבעות כסף רבים שהחביא שם, והיה סופר את הכסף ושמח על שנהיה עשיר תוך כמה שעות... לאחר שמרקו ושטפו את הבית שבו לביתם.

מספר אותו תלמיד חכם: באותה שנה בחדש תמוז נולד בני הראשון, הדבר מפליא שכן חדש תמוז יוצא תשעה חודשים בדיוק מראש השנה...

בעלת החסד שנוספו לה שנים

מספר הגאון רבי שלמה לוינשטיין שליט"א: אבי ואמי עליהם השלום, היו בעלי חסד מן

הפסאות המפארים מהלכוף שהביאו עמם האורחים, ותוך כדי כך התרעמו ביותר למה מכניסים הביתה אנשים כאלו. אמי הצדקנית עליה השלום מעולם לא התרעמה על כך, מעולם לא שמעתי שתשאל את אבי מורי למה בחרת בעניים אלו ודוקא, אדרבה הרגישה בצערם של ישראל, כפדה אותם ביותרת הכבוד, ודברה על לבם להחזיקם ולאמצם לכל יפלו ברוחם.

שנים מועטות לאחר מכן פרצה השואה האזימה, נאלצתי להפרד ממשפחתי ותלאות רבות מצאוני בשנות הזעם, אולם בחסדי שמים נתקנים בי יסורי י-ה ולמות לא נתנני. בסיום המלחמה נודע לי כי אף אבי וצ"ל הצליח בנסי נסים להנצל מגיא ההריגה. ואכן נפגשונו ופרצנו בככי זה בזרועות זה, אבי ספר לי את כל הנסים שארעו לו במחנות הכפייה וההשמדה, ועל הכל הודה לה' יתברך שלא נגעל במאכלות אסורות, ואפלו חלב עכו"ם לא בא לפיו.

אחד הפלאים שספר לי אבי מורי קשור לראשית הספור, כידוע היו כל האנשים במחנות הכפייה וההשמדה מלאים כנים ופשפשים, עד שלא היה אדם שנמלט ממכה זו, אף אבי מורי נצל מפגיעתם באפן פלאי, גם כשמימינו ומשמאלו, מלפניו ומאחוריו ישבו ושכבו אנשים מלאים בכנים - לא נפגע הוא מן המכה הזו כלל ועקר, ולא היתה על גופו ובגדיו אפלו כנה אחת. באחת השיחות אמר לי אבא שהוא תולה זאת מדה בנגד מדה על שהכנים לביתו אורחים כמות שהם, ואפלו שהיו על בגדיהם ושערותיהם כנים ופשפשים לא נמנע מלהכניסם לביתו, לכן זכה שלא שלטו בו, והיה נקי מהם לגמרי."

עשית חסד עם קבצן משגע...

מספר על יהודי תלמיד חכם גדול, שלפני כשלישים שנה היה לומד כאברך בישיבת

המדרגה הראשונה, ארבעה אחים אנחנו, אולם הורי גדלו בביתם עוד ששה עשר ילדים, שכלל לא היו שלהם. אמי המנוחה עליה השלום, נפטרה בפתאומיות בתאריך כ"ג אב תשמ"ט בשעה אחת אחר חצות, בעצומה של 'שבת חתן' משפחתית, בעודה בת חמשים וארבע שנים. כמובן שההלם היה גדול, וצער רב תפס את כל בני המשפחה בעקבות הפטירה הקטופה.

לאחר ה'שבעה' ספר לי אחי, כי במהלך ימי האבל, הביע משאלת לב, שאמא עליה השלום תתגלה אליו בחלום, ותבהיר לו מדוע נגזר עליה להפטר בדמי ימיה בפתאומיות שכזו.

ואכן לאחר כמה ימים, מספר אחי, הנה בחלום הלילה הוא רואה את דמותה של אמא עליה השלום, האומרת לו: "דע לה, כי עשרים ושנים שנה בדיוק לפני פטירתי, בתאריך כ"ג אב תשכ"ז בשעה אחת אחר חצות, גלתי את אחיך שלוימי (הוא הרב שלמה לווינסון), הייתי שרויה בסכנה גדולה, ונגזר עלי להפטר מן העולם תוך כדי הלדה. אזי באו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא וחלו את פניו לאמר: אשה שכזו, שכל ימיה רק חסד ועזרה לנצרכים, שיק להמיט אסון כזה על משפחתה ולקטופה בשנות ה-30 לחייה? אכן קבל הבורא טעון זה, ונוספו לי עוד 22 שנה בדיוק. ועתה שגשלם הזמן שנקצב לי לפנים משורת הדין - שבה נשמתו לצור מחצבתה".

מעשה זה, מעלה בזכרון את המספר בגמרא (ב"ב יא, א): תניא אמרו עליו על בנימין הצדיק שהיה ממנה על קפה של צדקה. פעם אחת באה אשה אחת לפניו בשני בצרת אמרה לו: רבי פרנסני. אמר לה העבודה שאין בקפה של צדקה כלום. אמרה לו: רבי, אם אין אתה מפרנסני הרי אשה ושבעה בניה מתים. עמד ופרנסה משלו. לימים חלה בנימין הצדיק ונטה למות. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש

ברוך הוא. רבונו של עולם. אתה אמת כל המקרים נפש אחת מישראל כאלו קים עולם מלא. ובנימין הצדיק שהחיה אשה ושבעה בניה ימות בשנים מועטות הללו. מיד קרעו לו גזר דינו. תנא הוסיפו לו עשרים ושנים שנה על שנותיו.

ברכתו של רבי אלחנן וסרמן זצ"ל

אמו של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל ואחותה, ילדות ב'רנכיץ' היו, והתמסרו יחדו למען רוחת תלמידי 'מתיבתא אהל תורה' - שייבתו של רבי אלחנן וסרמן זצ"ל ששכנה בעיר. ובתקופת המלחמה, כאשר הבחורים היו רעבים ללחם, היו עוברות בין בתי העיר ואוספות כסף כדי שתהיה אפשרות לקנות לחם ומזון עבור הבחורים.

ראה הגאון הצדיק רבי אלחנן וסרמן הי"ד את מעשיהן, ובהתרגשותו כי רבה - ברכן באריכות ימים ושנים, ואכן ברכתו לא שבה ריקם, אמו של רבי בן ציון נפטרה בשנת תשס"ד בגיל תשעים ושש שנים, ואחותה הייתה מבגרת ממנה, תבדל לחיים טובים, מתגוררת בארצות הברית עד מאה ועשרים.

העני - מתנה מאת ה'

חדוש נפלא מופיע בדברי הזהר הקדוש (נרא דף קד, א): "בשעתא דקודשא בריך הוא רחמים ליה לבר נש, משדר ליה דורונא, ומאן איהו, מספנא, בגין דינפי ביה. וכיון דזכי ביה, איהו אמשיך עליה חד חוטא דחסד דאתמשך מסטר ימינא ופריש ארישיה ורשים ליה, בגין דכד ייתי דינא לעלמא ההוא מחבלא יזדהר ביה, וזקיף עינוי וחקמא לההוא רשימו וכדין אסתלק מניה" (תרגום: בשעה שהקדוש ברוך הוא אוהב את האדם, הרי הוא שולח לו מתנה, ומהי המתנה? עני, כדי שיוזקה על ידו, וכיון שרחם על העני - הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד, הנמשך מצד ימין, ופורש על ראשו, כדי שפאשר יבוא הדין לעולם - יזהר בו המחבל מלהזיקו ויסתלק ממנו).

מבאר מדברי הזהר הנ"ל שלפנינו מתווכה מדת דין על האדם, ורוצה לפגוע בו, מה עושה הקדוש ברוך הוא? מביא לפניו איזה עני כדי שייטיב לו וירחם עליו, וכך נמשכת עליו עצמו מדה של חסד ורחמים, והרי הוא נצל. ולאור זאת באר בספר 'תולדות יעקב יוסף' (פרשת ויקרא) את מאמר הפסוק: (דברים יג, יח) "ונתן לך רחמים ורחמך", הקדוש ברוך הוא שולח לך עני כדי לרחם עליו, וממילא אף אתה זוכה לרחמים. וכן באר לשון הכתוב: (תהלים סב, יג) "ולך אדני חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו", דהינו שה' מזמין לאיש את החסדים בכונה תחלה, כדי ש'אתה תשלם לאיש כמעשהו', כמו שהאיש עושה חסד, כך יגמל הקדוש ברוך הוא עמו ממש כמעשהו, וגם עליו ימשכו חסדים.

עשיית חסד בדבור פה

ואיתא בזהר הקדוש (תורע דף מו, ב) שפישם שאדם נענש בצרעת על דבור רע שאמר על חברו, כך נענש כאשר צריך לומר דבור טוב לחברו, והוא שותק ואינו אומר, כגון הרואה בחברו דבר עברה, והוא בוחר שלא להוכיחו, או גם כן אם רואה בחברו דבר טוב, והוא שותק מלהדגיש בפניו זאת ונמנע מלשבח על כך.

וזהו שאמר הכתוב: (תהלים לט, ג) "נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעפר" - פסוק זה אמרו דוד המלך עליו השלום כאשר לקה בצרעת, 'נאלמתי דומיה' - כאשר ראיתי איזה דבר אצל אחרים שעשו שלא כהלכה, ובחיתי להאלם דומיה ולא להוכיחם, 'החשיתי מטוב' - כאשר היה ראוי לומר לחברי איזו מלה טובה על מעשה טוב, ואלו אני החשיתי מטוב, וכתוצאה מכך 'כאבי נעפר' יסורים מכערים של צרעת לא עלינו דבקו בי, ועל כך אמר דוד המלך 'פנה אלי וננני', כלומר שפכיכול הקדוש ברוך הוא הפנה פניו ממנו.

ואם נתבונן, הרי דבר זה שיף אצל כל אחד ואחד, ואף זה בכלל 'גמול דלים', מי לא נחשב בדבר זה בבחינת 'דל' - שהרי כל אחד רוצה לשמץ לפעמים מלה טובה, כל אחד זקוק לעדוד ופרגון, וכך אמרו בית הלל (פתובות יז, א): "מי שלקח מקח רע מן השוק, ישבחנו בעיניו או יגננו בעיניו? הוי אומר ישבחנו בעיניו, מכאן אמרו חכמים לעולם תהא דעתו של אדם מערכת עם הבריות".

ומה השכר על כך? - אם אתה עושה כן הקדוש ברוך הוא זן אותך, וזן אותך, ומיטיב לך, ונותן לך 'רשה, וקושר לך כתר לעולם הבא...

גם תוכחה - גמילות חסד היא

הגאון רבי יהונתן איבשיץ וצ"ל, בתוכחת מוסר שנשא בקהלת קדש מיץ (נדפס ב'יצרות דבש' ח"א דרוש י'), מעורר על מצב הדור, שנתמעטה בו התוכחה, ונתמעטו המוכיחים. והיה אם אחד מ'ישראל מצוי בצרה חמרתית - כלם נרתמים מסיעים בידו להחליץ ממנה, אולם כאשר אדם מ'ישראל נתפס לחטא ומצוי בצרת הנפש, כל אחד נשטמ מלהוכיחו להצילו מן החטא, ומפטיר 'שלוש עליך נפשי'.

ואלו דבריו: הביטו וראו, והיה אם יעליל השררה על יהודי - הלא כל ישראל זריזין להצילו בהשתדלות בנפשם ומאדם, ואין צריך לומר להצלת נפשות, הלא אח פדה יפדה, ויתקעו עצמם ממש בנפשם ומאדם יום ולילה לא ישבתו, וכי יחלה אחד - הלא כלם מתפללים ומבקרים, וכל העזר האפשרי לא יאצל מהם. וכאשר אשה תהיה מקשה לילד, ויבא חבל לה - הלא כל נשים שאננות ועשירות יקומו באישון לילה וילכו להיות נעור לעזר, היש לך אהבה ואחווה ורעות גדולה מזו...

אבל באהבת הנפש, שהיא עקר האהבה, אהבה נצחית ואהבה שסופה להתקיים -

בעוונותינו הרבים אין בינינו אלא מעט, כי אם יראה איש את רעהו הולך שוכב בדרך לבו, לא יסר אותו, ולא יאמר לו 'אל אחי! לא טוב המעשה ולא זו דרך החיים אשר ה' הקדש יקרא לה'. ואם יראה חברו מדבר בבית הפנסת, במקום שאסור לדבר, לא ימחה בידו. אם יראה מתלוצץ ומרבה שיחה עם נשים, מדבר נבול פה ודברי נרנן ולשון הרע וכדומה, לא ימחה בידו כלל... אוי ואבוי! היש שונא גדול מזה, רואה חברו טובע בנהר ואין מוחה...?

באמת רב המוני עם, חושבים כי גאות להוכיח רק לרב ומורה, אבל איש אחר לא נאה לו להוכיח לעמיתו. וזהו שקר! טועים אתם בזה, אדרבה, אם רב יוכיח - יאמרו אין כל אדם יוכל להיות רב ומורה, ומי כמוהו עושה, וזה יאמר כף וזה כף ויתלוצצו על הרב. אבל אם איש כערכו יוכיחו, ויאמר לו: מה תחשדני, גם לי לבב כמוך ואין אני גבוה מדרגתך, רק הדבר רע לשמים וכהנה, ולמה לא תחוס על נפשך? ומה תמרה פי קונך? ידעתי כי דברים כאלה יותר יפעלו מכל תוכחות שלי ממימים מימה, ולכך אמרו חז"ל: (אבות פ"א מ"ו) "עשה לך רב וקנה לך חבר", כי חבר יותר צריך מרב עד שתקנה אותו בכסף מלא, וחבר טוב פועל יותר מעשרה רבנים.

וממשיך רבי יהונתן ואומר: פעמים יאמר האדם, אם אוכיח את החוטאים ודאי יתלוצצו עלי ויזחקו ממני, אולם כבר נודע מאמר עקביא (עדות פ"ה מ"ו) "מוטב שאהיה שוטה כל ימי ואל אהיה רשע שעה אחת לפני המקום".

ומביא שם בשם הזהר הקדוש, שהפליג בגדל השבח והיקר הראוי למעלת המוכיח את החוטאים: באשר ישראל מתפללים בצבור, ומסיימים ברכת 'מחיה מתים' - ברוז קרי מאן הוא גברא דמשגיח להוכיח חוטאים, ולהדרם לפלחנא דמלכא קדישא, ובא מלאך ומביא דמות

דיוקן של איש בזה, ואם בן מה חשוב השחוק והבזיון שיש לו בעולם הזה, ומה ערך יש לו נגד השכר ועשיית רצון קונו ונחת רוח ליוצרו, אשרי אדם יחזיק בו.

ומה טעם הפרוז יוצא דוקא בסיום ברכת 'מחיה מתים'? כי המוכיח את החוטאים, גם הוא בכלל 'מחיה מתים', הרשעים הם מתים אמתיים, ועל ידי תשובה הם חוזרים להיות חיים, ממש תחית המתים.

וכאן פונה רבי יהונתן לבני צדתו בקריאה נרגשת: "ולכך, אחי ורעי! כמה יקר בעיניכם לומר 'זה מחיה מתים', ומעשה אליהו ואלישע הוא ממבחר שבפלאים שהחיה המתים, ודבר זה בינדכם לעשות כל רגע ושעה, להשיב רבים מעוון ולהחזיר טועים לדרך הישר, זו היא תחית המתים המבחרת. כי מה נפקא מנה בגוף אשר תחלתו מטפה סרוחה וסופו למקום רמה ותולעה, אבל עקר התחיה לנשמת אדם, אשר היא גר אלהים וכבדה, חשך ולא אור, בעברו את מצות ה', ויש לה מיתה עצמית, ועל ידי החזרה בתשובה ושמוע לקול מוכיח - תשוב רוח לנדנה וחיה תחיה, ולכך אמרו: (פסחים סח, א) צדיקים בינדם להחיות מתים כל שעה ורגע".

גר אחד - גר למאה

באור נוסף אמרו המפרשים בפסוק: (במדבר ה, י) "ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה", שהלא בידוע, אדם העוסק במסחר ותומך בלומד תורה - זוכה להיות שתף בשכר תורתו, וכן איתא בשלחן ערוך (יורה דעה רמו, א): "מי שאי אפשר לו ללמד, מפני שאינו יודע כלל ללמד או מפני הטרדות שיש לו, יספיק לאחרים הלומדים. הגה: ותחשב לו כאלו לומד בעצמו (טור). ויכול אדם להתנות עם חברו שהוא יעסק בתורה והוא ימציא לו פרנסה, ויחלק עמו השכר". עסקה זו נודעת בכנוי 'הסכם יששכר וזבולון'.

ומקור הדברים במדרש (ב"ר פצ"ט): "זבולן לחוף ימים ישכן, הרי זבולון קדם ליששכר, שכן מיחסן יושכר זבולון, ולמה בן? אלא שהיה זבולון עוסק בפרקמטיא ויששכר עוסק בתורה, וזבולון בא ומאכילו לפיכך קדמו, עליו אמר הכתוב: (משלי ג) "עץ חיים היא למחזיקים בה", יושכר כונס וזבולון מביא באניות ומוכר ומביא לו כל צרכו, וכן משה אומר: (דברים לג) "שמח זבולן בצאתך", למה? שיששכר באהליך, שלך הן - שאת מסיעו לישיב בהן".

אולם לכאורה קשה, וכי ראוי לו לאותו לומד תורה, לותר על מחצית משכרו, שהוא שכר עצום ורב בבחינת 'עין לא ראתה אלקים וזלתך', עבור מי שמספק לו צרכים גשמיים, לחם, חלב וביצים? וכי עסקה הוגנת היא זו?

לזה מניחה התורה את דעתו של 'יששכר', ואומרת 'ואיש את קדשיו לו יהיו', זוכה יושכר לשכר שלם ולא נחסר כלום, ומאידך 'איש אשר נתן לכהן לו יהיה' - גם ה'זבולון' שנותן לפיו של לומד התורה (בחינת כהן, כאמרו 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו') זוכה לשכר שלם, הא כיצד? אלא הבאור בזה שתלמוד תורה הוא בבחינת גר, 'גר לאחד - גר למאה', נתן להדליק מהגור עוד גרות רבים לאלפים ורכבות ואין הוא נחסר כלום. ממילא גם ה'יששכר' וגם ה'זבולון', זוכים בשכר שלם, ואין שכרו של זה בא על חשבון זה.

בזכות ברכתו של המהרש"א

מספר על המהרש"א, שהיה רב ואב"ד בעיר אוסטראה, ובאותה תקופה הקים בעירו ישיבה גדולה, אליה נקבצו ובאו מכל רחבי המדינה טובי בני התורה, שבקשו להסתופף בצלו של המהרש"א. כשהמקום היה צר מהכיל, החליטו פרנסי הקהלה לבנות בית מדרש חדש גדול ומרווח מן הראשון.

אחד מתושבי העיר, צדיק וענו ונחבא אל הכלים, הגיע בסתר אל השמש, והודיעו כי הוא מבקש לקנות את אבן הפנה, שממנה יתחילו לבנות את בית המדרש הגדול. אולם כיון שאינו מענין שידעו זאת אנשי העיר, לכן בקש שפאשר תערוך המכירה לזכות את הרבים בהשתתפות בפניה, יציע השמש תחתיו את המחיר חמש מאות רובל כסף.

כאשר הכריז השמש כי אבן הפנה נקנתה על ידי אחד מאנשי העיר החפץ בעולם שמו, במחיר חמש מאות רובל כסף, הסתקרו כלם לדעת מיהו האיש, אולם הנדיב נותר באלמוניותו, ואף ותר על הזכות להניח את אבן הפנה, וכבד בכך את המהרש"א.

המהרש"א עצמו חפץ מאד לדעת מיהו הנדיב הצדיק שפזר קמון כה רב למטרה קדושה שכזו, ועוד בקש שלא יתגלה שמו ברבים, כדי להגדיל את יקרת המצוה וערכה. הגיע האיש לבית המהרש"א, וספר לו כי אמנם איננו איש עשיר, אולם כיון שלא זכה לפרי בטן, החליט למכור את ביתו וכל חפציו לבנית בית המדרש החדש, למען יהיה לו יד ושם טוב מבנים ומבנות.

שמע זאת המהרש"א, וברכו נרגשות כי זכות המצוה תעמד לו, ויזכה לבן זכר. ולא זו בלבד, אלא יזכה שבנו ילמד בישיבה שאת אבן פנתה קנה בכסף מלא. וכן היה, ברכתו של המהרש"א נתקיימה, וכעבור זמן זכה האיש לחבק בן זכר.

כשגדל הילד ונעשה לנער, הוליכו אביו אל הישיבה של המהרש"א, ובקש מגבאייה שיקבלוהו, כדי שיוכל להסתופף בצלו של המהרש"א וללמד תורה מפיו. אולם הגבאים סרבו לקבלו, בנמוק שהילד רך בשנים ועדין לא הגיעה העת להכניסו אל הישיבה. מהר האיש לבית המהרש"א, וספר לו כי הגבאים ממאנים לקבל את בנו לישיבה. זכר המהרש"א את האיש ואת הבטחתו אליו, וצוה על גבאי

הישיבה לקבלו. הם כמובן לא העזו להמרות פי המהרש"א, ונאותו לקבל את הנער, וזה אותו נער להתגדל ולהתעלות בתורה, והפך לאחד מתלמידיו המבוקשים של המהרש"א.

היתום הפשוט שזכה לשני שלחנות

באחת מערי איטליה, התגורר גביר גדול, אוהב תורה ולומדיה. רודף צדקה וחסד היה האיש, ומרבה להעניק ממתת ידו למוסדות תורה. שמע נדיבותו וטוב לבו יצא למרחקים, ואף בבוא החכמים השדרים מארץ ישראל לעירו, על מנת לאסוף תרומות עבור הישוב היהודי בארץ הקדש, היו מתאכסנים בביתו, וכל הוצאותיהם בתקופת שבתם בעיר - היו על חשבונו.

לעשיר זה, היה נער משרת תום, ושמו יצחק גויטע. אפלו קרא וכתב לא ידע, אף תמים היה, נאמן וישר דרך, והגביר אהבו וחבבו מאד.

פעם אחת הגיע שליח מארץ ישראל, רב גדול ונשוא פנים, ויסר לבית הגביר והתארח אצלו כנהוג. עקב היותו חכם גדול וצדיק, הצליח מאד בשליחותו, וכאשר בא להפרד מהמארח, פנה הגביר לנערו יצחק, ובקש גם ממנו שירים תרומה כלשהי, כאשר עשו אנשי העיר.

שמע יצחק את בקשת אדונו, ומיד רץ אל הפיס אשר בו ישנים בכל יום מטבעות נחשת שהיה מקבל מאדונו, ויספר את המטבעות ויעלה סכומם לכדי זהוב אחד. ויאמר הנער יצחק גויטע אל הרב השליח "הא לך כל פרוטותי שחסכתי עד עתה, קח אותם לרוחת עניי ארץ ישראל", השד"ר התרגש מהתרומה, שגם אם לא היתה גדולה - נתנה בתמימות ובטהרת לב, הוא הניח ידיו על ראש הנער ובכרו: "ישימך אלקים במעלה וחיבות ככל הגבירים הרמים, ואני מקנה כי לשנה הבאה בבואי שוב, אקבל ממך עבור

יושבי ארץ ישראל נדבה בגדל שוה לנדבת אדונו, לרב העשר והטובה אשר ייטיב אלקים עמך". הנער אחז בידו הרב וינשקם, והשד"ר הירושלמי הלך לדרכו.

באותה שנה, הגיעו לעיר, שהיתה עיר נמל, אניות שודדי ים, אשר הביאו סחורות רבות שנשדדו מאניות תמימות. הסחורות היו מנחות בחביות גדולות, סגורות היטב ומהדקות במסמרים, ואפן המכירה התבצע כך: אדם המענין לקנות אחת מאותן חביות, יניח את ידיו עליה, יתר האנשים שמסביב יתחילו להתנכח על המחיר, וכל עוד יד האיש מנחת על החבית - סימן הוא שהאיש מוסיף על המחיר במטרה ברורה לקנות את החבית.

בין הסחורות שהביאו הפעם לעיר, היו חביות גדולות מעץ, כשעליהן רשום שהן מכילות חמר לעבוד עורות. כאשר עבר הנער יצחק בשוק, ושמע את קול ההמלה - נעמד לראות במה מדבר, ומבלי משים הניח את ידו על קבוצת חביות. כאשר ראו המוכרים והמכרזים שהנער שם את ידו עליהן, הבינו כי הוא עושה זאת בתור שליח אדונו הגביר, הסוחרים התחרו ביניהם על המקח, זה אומר בכה וזה מוסיף עליו, אולם מכף שידי המשרת נותרו מנחות על החביות כל זמן המכירה, הובן שרצון הגביר להעלות במחיר, ובסופו של דבר נרשם על ידי הסופר שהקניה תקפה על פי חק, ונתנה הוראה להוליך את החביות לבית הגביר ולגבות ממנו את התשלום.

כאשר ראה הגביר עגלות הבאות לביתו עם ארגזי סחורה, השתומם והתפלא מאד, ולאחר ברור הבין את שארע, כי משרתו יצחק הוא שהניח את ידו עליהם מבלי דעת את משמעות הדבר. ובידעו שנהג זה מקבל בין הסוחרים ואי אפשר להתחרט, שלם להם את הסכום הנדרש, והתבות הושמו בחצרו.

אחרי שעות אחדות, החל הגביר לפתח את התבות, כדי לראות את הסחורה, אולי

יהיה אפשר למכר אותה על ידי סוכניו. והנה כאשר הפה בפטיש על הארגז, בקע מתוכו קול מוזר, קול של מטבעות. כאשר פתח את התבה, והסיר את השכבה העליונה של הסחורה, ראה מתחתיה אלפי מטבעות כסף, וכך גם בשאר החביות.

הגביר היה נסער מהאוצר שהודמן לו, אולם תכף נזכר בכרפת הרב השד"ר לנער יצחק, והחליט כי האוצר הזה ודאי יער לו מן השמים. אז קרא האדון ליצחק וגלה לו את דבר העשר העצום שהגיע אליו על ידי ברפת הצדיק מארץ ישראל, ונתן בידו את כל המטבעות, תוך המלצות מחכימות כיצד להשקיע את הכסף באופן הנכון.

הנער החל לעלות במעלות העשירות וגם לקח לו רב אשר ילמדו תורה, משנה וגמרא, וילך הלוך וגדול, וכל אשר עשה ה' הצליח בידו.

כעבור שנה, כאשר הרב השד"ר חזר לעיר זו - ספר לו הגביר בהתרגשות כיצד ברפתו התקיימה, ואכן באותה שנה, הרים הנער יצחק גויטע נדבה לטובת עניי ארץ ישראל כגדל הנדבה שנתן אדונו לשעבר.

מאז והלאה עלתה קרנו של ר' יצחק כאחד הנגידים, וגם התמיד בלמודו עד שנהיה תלמיד חכם גדול, הוא חבר ספר 'שדה יצחק' ד' חלקים^א, וקנה לעצמו שם טוב בגשמיות וברוחניות, בעודו זוכה לשני שלחנות, תורה וגדלה במקום אחד.

"אבותי גנזו לאחרים, ואני גנזתי לעצמי..."
הזכרנו לעיל את דברי הגמרא (ב"ב יא, א): "תנו רבנן מעשה במונבז המלך שבזבז אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשני בצרת (=לנתינת צדקה), חברו עליו אחיו ובית אביו

ואמרו לו: אבותיך גנזו והוסיפו על של אבותם, ואתה מבזבזם! אמר להם וכו' אבותי גנזו לאחרים, ואני גנזתי לעצמי; אבותי גנזו לעולם הזה, ואני גנזתי לעולם הבא".

ולמדנו מדברי מונבז המלך, שהנותן צדקה אין הוא מוציא מעצמו, אלא אדרבה גוזל לעצמו, כאשר מבקשים מן האדם צדקה, הוא תמיד חושב: "ואם אתן הרבה, מה ישאר לי...?", זו טעות אימה בתפיסה, מה שאותה נותן - זה מה שבאמת ישאר לו, כל השאר - 'בחלום יעוף', בין לילה היה ובין לילה אבד, אין לו שום בטחון כלל שתזכה להנות ממנו.

ובשיחתנו לפרשת תרומה ('אשיחה בחקיר' שמות עמ' קצח) הבאנו את דברי רבנו יוסף חיים זצ"ל המבאר בספרו 'בן יהוידע' את מאמר חז"ל: (ב"מ מב, א): "אמר רבי יצחק, לעולם יהא כספו של אדם מצוי בידו, שנאמר: 'וצרת הכסף בידך'". וצריך באור: הלא אדרבה יותר ראוי שיניח האדם כספו במקום המשתמר, כדגמת תבה או קרקע, ואל יניחנו בידו? אלא מבאר הבן איש חי 'מצוי בידו' - רצונו לומר שיעשה במעותיו צדקה וגמילות חסדים, ואז כספו זה - באמת בידו, לאפוקי אם יצבר הון ולא יתן, נמצא כספו אינו בידו אלא ביד אחרים, כדברי מונבז המלך שהבאנו לעיל: "אבותי גנזו לאחרים, ואני גנזתי לעצמי".

ובזה מבאר דקדוק לשון יעקב אבינו עליו השלום, שנדר נדר לאמר: (בראשית כח, כב) "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", ויש לדקדק שהיה ראוי לומר 'מכל אשר תתן לי' ולא 'וכל אשר תתן לי', שהמעשר נתן מכלל הרכוש, ואין המעשר כל הרכוש. אלא אף כאן הדברים מטים לדברינו עד עתה, אומר

א. עין בשיחתנו לפרשת שמות ('אשיחה בחקיר' ויקרא עמ' קסא) הבאנו בהערה שם עדותו של רבי יצחק גויטע מספרו 'שדה יצחק', שכאשר למד סגית חגבים בגמרא, ונתקשה במראה החגב, באותו רגע נפל חגב על הגמרא שבה למד, וכך נפשוטו ספקותיו (ויכעיו הספור המפרסם שארע עם הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א כשכתב את ספרו 'קרני חגבים').

יעקב אבינו, החלק שאותו 'עשר אעשרנו לך' - הוא למעשה 'כל אשר תתן לי', הוא הרכוש האמיתי ששייך לי, כל השאר אינו רכושי האמיתי...

המיליארדר המפלג... והאמלל

מספר המגיד רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: הכרתי יהודי עשיר גדול מאד, לא מיליונר, אלא ממש מיליארדר, בשנים או שלשה מיליארדי דולר העריכו את נכסיו, אך היו לו חיים קשים. ספר לי הצדיק רבי עזרא ברנזל זצ"ל, כי פעם הזדמן לו להיות נוכח בתפלה בבית כנסת עם אותו עשיר, האיש היה מקף כל העת בארבעה שומרים חגורי נשק מלמדי מלחמה, למה? מדוע? כי תמיד היה בפחד על חייו, שמא יתנקשו בו כדי לרשת את כספו.

"ברוך ה', אמרתי לעצמי" - ספר ר' עזרא - "הנה כמה אני מאשר ממנו, אינני זקוק מסביבי לאף אחד, אינני צריך למלאכי שמירה מלפנים ומאחור, בזכותו למדתי כמה אני מאשר, ומה מרים חיי של עשיר מפלג..."

מה באמת היה סוף חיי של אותו עשיר נכבד? הוא מת מתוך אימת מות, פעם פרצה שרפה בביתו, והוא היה באותם רגעים סגור בחדר עבודתו (שהיה חדר מבצר ממש פדגמט כספית), שוחחו עמו בטלפון שיצא מן החדר, גם רעייתו שוחחה עמו בטלפון בבקשה שיפתח את דלת חדרו האישי, כי עוד מעט הכל עולה באש, המשטרה גם כן נסתה לשכנעו בטלפון הפנימי של הבית, אך הוא חשש ומאן לצאת, חשד עלה בלבו שהטלפונים הבהולים הם תרמית של שוודים הכופים את בני הבית, ואפלו השוטרים שאמרו לו לצאת בכלל התרמית, הכל כדי לשדוד את רכושו... כך סים שם את חיו, נחנק ונפטר, מה נותר מפל המיליארדים? כלום, כלום וכלום, מה שהוא באמת זכה לתת לצדקה - נותר בידו

לנצח נצחים, והשאר? באו כמה אפוטרופוסים גויים והשתלטו על רב כספו ונכסיו.

אינני מוחל לרב מקובנא ולרב מפוניבז'...

וספר המגיד רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, שפאשר פלאוהו הבולשביקים בבית האסורים, לשב עמו ביחד גביר גדול, והנה ביום מן הימים, פתח אותו גביר את פיו, ואמר לבחור יעקב גלינסקי כשדמעות נשרו על לחיו:

"תדע לך, כי ישנם בעולם שני אנשים שאני לא מוחל להם, לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאחי, מי הם שני האנשים הללו? הרב של קובנא הגאון ה'דבר אברהם', והרב כהנמן הרב של פוניבז'..."

"מה הם עשו לך?" - תמה הבחור יעקב גלינסקי - "מה כבר הרעו לך הרבנים הללו שפך אתה מדבר בהם מתוך כאב עמק כל כך?"

"אני אגלה לך" - השיב העשיר, "הם נהגו לבוא לטירתי לבקש כסף לשיבותיהם, ואיך הם נכנסו ויבאו? כמו שמבקרים בביתו של עשיר... הם בקשו להצלת ישיבותיהם בנסח של דרך ארץ, ברפות ונינוחות, אכן נתתי להם כסף, אבל כמה כבר הוצאתי מכיסי? וכי רכבות הוצאתי? נתתי פרומיל ממה שהיה באוצרותי..."

"אז מה אתה רוצה מהם?" - הביט עליו הבחור ר' יעקב, העשיר התפרץ וזעק: "למה לא הכריחו אותי לתת יותר, תראה מה קרה היום עם כל כספי, אני יושב כאן כשרק בגדי לעזרי, ואת הרכוש נטלו ממני הבולשביקים באימי אקדח, לא נשאר ממנו מאומה... אהה! למה הם לא באו אלי באקדחים, תן את הכסף ואם לא... אם כך היו מתנהגים לפחות היו מצילים ממני את הכסף בכח, משהו היה נשאר והיה עומד לי לעולם הבא..." ופרץ בבכי מר.

[וכאשר הגר"י גלינסקי יצא את מסך הברזל ועלה לארץ, ופגש ברב כהנמן זצ"ל ראש ישיבת פוניבז', הוא ספר לו מדבריו של אותו עשיר שישב בכלא, ואמר לו הרב כהנמן שאכן זוכר הוא אותו, וכאשר היו בא אליו לקבל ממנו נדבה לאחזקת הישיבה, היה אותו עשיר אומר באנחה: "אם אתן הרבה לצדקה, מה ישאר עבורי ועבור ילדי..."].

"עשור בשביל שתתעשר"

הזכרנו גם כן את המספר במדרש (תנחומא ראה, ילקוט"ש רמז תתצב) על איש חסיד, שהיה לו שדה פורה ומלא ברכת ה' - בכל שנה ושנה הניב השדה אלף מדות חטה, ובכל שנה אחר הקציר - הפריש האיש מעשר פדין; מאה מדות מן האלף שקצר, ומיתר התבואה התפרנסו הוא ואשתו וכל בניו.

לעת זקנתו קרא האיש לבניו ואמר לו: "זכה אותי ה' בשדה טוב עד למאד, ממנו התפרנסתי די צרכי והותר, אלף מדות חטה הניב שדה זה, ותמיד הפרשתי מאה מהן למעשר. אם כן תנהג - תשדה הברכה במעשה ידיך, והשדה יוציא גם לך כדרך שהוציא לי".

בשנה הראשונה אחרי מות האב, נהג הבן כפי שנצטווה, אולם משנה שניה ואילך החל להפחית במעשרותיו, וכך גם השדה המעיט את תבואתו, עד כדי שלבסוף הניב לו רק מאה מדות חטה - עשירית מהכמות אותה היה מניב לאביו.

בעודו יושב ומהרהר במצבו הירוד, הגה רואה הבן את קרוביו ומכריו באים לבקרו, כלם לבושים בגדי לבן. התפלא הבן על המראה וקרא אליהם בצער: "וכי לשמח על אסוני, ולשחוק על משבתי באתם? ומה אפוא שמחתכם?" ענו קרוביו: "חלילה לנו לשמח על אסונך, אלא להפך, באנו לשמח עמך לרגל מעמדך החדש... אביך שהפריש מעשרות פדין - היה בבחינת 'בעל הבית' והקדוש

ברוך הוא כביכול ה'כהן' שקבל את מעשרותיו, והנה עכשו הקדוש ברוך הוא נוהג כ'בעל הבית', עוצר את התבואה באוצרותיו, ולך הוא נותן מעשר, רק מאה מן האלף, הרי נעשית אתה עצמך כהן, על כן באנו לברך אותך..."

הבין הבן שברוך זו בקשו קרוביו להוכיחו על מעשיו, והצדיק את דבריהם, הודה בחטאו וקבל על עצמו להפריש להבא מעשר כראוי.

לאור זאת, היה הגאון רבי שלמה סופרי זצ"ל, מגדולי הדו"שנים בדמשק, דורש כמין חמר את הפסוק: (בראשית יג, ט): "אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאלה", וכך היה אומר: הן בתבת עשר והן בתבת מעשר - ישנה האות שי"ן, אמנם בעשר הנקדה מצויה בצד ימין (ש) ובמעשר הנקדה מצויה בצד שמאל (ש).

וזהו שגורמז בתורה: 'אם השמאל' - דהינו אם מקפיד אתה על מצות המעשר (בשי"ן שמאלית), אזי 'ואימנה' - הקדוש ברוך הוא ישפיע עליך עשר (בשי"ן ימנית) רב לאין קץ. אולם 'ואם הימין' - עסוק אתה עד למעלה מראשך בצבירת עשר (בשי"ן ימנית) ואינך נותן לבך לזעקת העניים ותלמידי החכמים, אזי 'ואשמאלה' - יצמצם הקדוש ברוך הוא את נכסידך, ויותר בידך רק מעשר (בשי"ן שמאלית) ממה שהיית רגיל להרויח...

הנתינה לכהן - התחברות לצנור השפע

והנה על הפסוק (במדבר ה, י) "ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה", פרש רש"י: 'איש אשר יתן לכהן' - מתנות הראויות לו, 'לו יהיה' - ממון הרבה.

ואת הטמון בעמק ברכה זו, באר המגיד מדובנא זצ"ל על דרך משל, לסוחר זקן שהיה צריך להפליג למדינת הים, ובביתו הותר את כל ילדיו, כאשר מתוכם היה רק אחד יודע את מלאכת הבשול, ועליו הטיל הסוחר את

וּכְמֵאמֶר הַפְּסוּק: (מִלְאֲכִי ג, י): "הֵבִיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂר אֶל בֵּית הָאוֹצָר וַיְהִי טָרֶף בְּבֵיתִי וּבְחֲנוּנֵי נָא בְּזֹאת אָמַר ה' צְבָאוֹת אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֶת אַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם וַהֲרִיקֹתִי לָכֶם בִּרְכָה עַד בְּלִי דִי".

וְהוּא עֹמֵק דְּבָרֵי רַש"י: 'אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן' - מִתְּנוּת הָרְאוּיּוֹת לוֹ, 'לוֹ יִהְיֶה' - מִמּוֹן הַרְבֵּה, כִּי כָפִי הַנְּתִינָה שְׁנוֹתָן הַיִּשְׂרָאֵל לַכֹּהֵן, הָרִי הוּא מִתְקַשֵּׁר עִמּוֹ, וְזוֹכָה לְהִיּוֹת שֶׁתֵּף בְּשִׁפְעַת הַעֲצוּמִים שְׁמוֹרִיד הַכֹּהֵן לְעוֹלָם בְּכַח עֲבוּדָתוֹ אֶת אֱלֹקָיו.

הָאָדָם מִקְבֵּל שָׂכָר - גַּם עַל הַנִּסְבֵּב מִהַנְּתִינָה

בְּאוֹר נוֹסֵף מִבְּאֵרִים הַמְּפָרְשִׁים בְּפְסוּק זֶה, שֶׁהֵלַל בִּידוּעַ הַיִּשְׂרָאֵל נוֹתֵן מִשְׁדּוּתָיו 'תְּרוּמָה גְּדוּלָּה' לַכֹּהֵן, וְ'מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן' לַלֵּוִי, וּמֵאוֹתוֹ מַעֲשֵׂר - מִפְּרִישׁ הַלֵּוִי 'תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר' לַכֹּהֵן. וַיֵּשׁ לַחֲקֹר הָאֵם שָׂכָר תְּרוּמַת הַמַּעֲשֵׂר נִזְקָף גַּם בֵּן לְזִכּוּתוֹ שֶׁל הַיִּשְׂרָאֵל שֶׁנֶּתַן לַלֵּוִי אֶת הַתְּבוּאָה, אוֹ זֹכָה בּוֹ רַק הַלֵּוִי הַמְּפָרִישׁ בְּפַעַל? עַל בֵּן בָּאָה הַתּוֹרָה וּמִלְמַדֵּת שֶׁגַּם הַיִּשְׂרָאֵל זֹכָה בְּאוֹתָהּ נְתִינָה, כִּי בְּחֹסֶד וּצְדָקָה - לֹא רַק מֵה שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּפַעַל נִזְקָף לְזִכּוּתוֹ, אֲלָא גַם בְּמֵה שֶׁהַתְּגַלְגָּל יֵשׁ לוֹ זְכוּת, וַיֵּשׁ לְמִצַּח מִשְׁמַעוֹת זֶה בְּפִיּוֹט 'אֲדוֹן עוֹלָם': "גּוֹמֵל לְאִישׁ חֹסֶד כְּמַפְעֵלוֹ" - 'כְּפַעֲלוֹ' לֹא נֶאֱמַר אֲלָא 'כְּמַפְעֵלוֹ', דִּהְיִינוּ שֶׁגַּם מֵה שֶׁנִּפְעַל וְנִסְבֵּב מִנְּתִינַת הַצְדָקָה וְהַחֲסֵד, מִיָּחָס אֵף הוּא לְאוֹתוֹ נוֹתֵן.

וְזוֹהִי מִשְׁמַעוֹת הַפְּסוּק: לֹא מִבְּעֵינֵי שֶׁ'אִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה' - דִּהְיִינוּ שֶׁהָאָדָם זֹכָה בְּשָׂכָר הַהִפְרָשׁוֹת שֶׁנּוֹתֵן בְּעֲצֻמוֹ לַכֹּהֵן 'תְּרוּמָה גְּדוּלָּה' וְלַלֵּוִי 'תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר', אֲלָא 'אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה' גַּם הַהִפְרָשָׁה שֶׁהַלֵּוִי מְפָרִישׁ לַכֹּהֵן - נִזְקָפֶת לְזִכּוּת הַנוֹתֵן הָרִאשׁוֹן.

וּכְיָדוּעַ, כָּל הַבְּחִינּוֹת הַלְלוּ - לֹא רַק בְּמִפְּרִישׁ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת לַכֹּהֵן וְלַלֵּוִי נֶאֱמָרוּ, אֲלָא בְּכָל הַתּוֹרָה לְאַחֲזֹקֶת אָדָם שֶׁמְקַדִּישׁ

הַתְּפִקִּיד לְבָשֵׁל לְאָחִיו מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ. אֲבָל הָאֵב הַרְגִּישׁ, כִּי הַנֶּעַר הַזֶּה אֵין לְבוֹ טוֹב עַל אָחִיו, וְדָאָג בְּלִבּוֹ שֶׁמָּא תִּפְרֹץ מְרִיכָה בְּהַעֲדָרוֹ, וְאִזּוֹ לֹא יֵאָכֵל הַבֵּן לְבָשֵׁל בְּעִבּוּרָם, מֵה עֲשֶׂה? בְּטָרֶם צֵאתוֹ מִן הַבֵּית פָּנָה אֶל הַמִּשְׁרָת וְאָמַר לוֹ: "תִּדְאָג לְהַעֲלִים אֶת כָּל הַסִּירִים הַקִּטְנִים, וְתִשְׁאִיר רַק סִירִים גְּדוּלִּים וְרַחֲבִים", וּכְשֶׁשָּׁאֲלוּ הַמִּשְׁרָת מֵה טַעַם הַדְּבָר? הִשִּׁיב הַסּוֹחֵר: "כֹּאֲשֶׁר יִהְיֶה לְנֶעַר כָּלִי קֶטֶן - לֹא יִבְשֵׁל כִּי אִם עִבּוּר עֲצֻמוֹ, אֲבָל כֹּאֲשֶׁר יִרְצֶה לְבָשֵׁל בַּקִּדְרָה גְּדוּלָּה - הֵלֵא מַעֲט מֵאֶכֶל אִי אֶפְשָׁר לְבָשֵׁל, וּבְעַל כִּרְחוֹ יִהְיֶה מִכְרָח לְבָשֵׁל קִדְרָה מְלֵאָה, וּכֹאֲשֶׁר הַקִּדְרָה תִּהְיֶה מְלֵאָה אִזּוֹ יִהְיֶה הַתְּבִשִּׁיל מִסְפִּיק בְּעִבּוּר כָּלָם".

וְהַנִּמְשָׁל בְּזֶה: הִנֵּה כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל צָרִיכִים הַשְׁפָּעָה שֶׁל בִּרְכָה וְטוֹב, אֲבָל אֵין בְּכַחֲם לְהַשִּׁיג זֹאת, אוֹלָם שְׂכַט לֵוִי, כֹּהֲנֵי ה', מִשְׁרָתִי אֲלֵהִינוּ - יָדָם רַב לָהֶם לְהוֹרִיד שִׁפְעַת שֶׁל בִּרְכָה, כְּמֵאמֶר הַמְּדַרְשׁ (בְּמִדְבָר פ"ה): 'הִנֵּה עֵין ה' אֶל יִרְאִיו' - זֶה שְׂכַטוֹ שֶׁל לֵוִי, כִּי יִרְאֵתָם וּצְדָקָתָם בְּטוֹחָה לְעוֹלָם, וְתָמִיד הֵם רְאוּיִים לְהַשְׁפִּיעַ לְעַצְמָם בִּרְכוּת. אֲכֵן יֵשׁ מְקוֹם לְחַשֵּׁשׁ שֶׁמָּא יִרְאֶה הַלֵּוִי לְהַמְשִׁיךְ בִּרְכָה וְהַשְׁפָּעַת טוֹבָה רַק לְעַצְמוֹ וּמֵה לוֹ לְאַחֲרִים, לְכֵן אָמַר ה' אֶל אֶהֱרֹן: (בְּמִדְבָר יח, כ) "בְּאַרְצָם לֹא תִנָּחַל וְחִלָּק לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּתוֹכָם אֲנִי חִלָּקְךָ וְנִחְלַתְךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", דִּהְיִינוּ קִדְרָה קִטְנָה בְּפָנֵי עֲצֻמָּה לֹא תִבְשֵׁל לָךְ, כִּי אִם: 'אֲנִי חִלָּקְךָ וְנִחְלַתְךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', בְּתוֹךְ הַקִּדְרָה הַגְּדוּלָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ דִּי בְּעִבּוּר כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁמָּה יִהְיֶה חִלָּקְךָ מְעַרְב, וּמַעֲתָה בְּנִקְל יִזְכָּה הַיִּשְׂרָאֵל לְהַשִּׁיג שִׁפְעַתוֹ בְּאֵין מַעֲצוֹר הַמְּקַטְרֵג, כִּי הַבִּרְכָה תִּבּוֹא בְּעִבּוּר הַלֵּוִי וְזִכּוּתוֹ.

אוֹלָם עֲדִין נִשְׁאֲלֶת הַשְּׁאֵלָה, בְּמֵה יִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶת הַשְׁפָּעַת הַמְּגִיעַ לַלֵּוִי, וּמֵה שִׁיכּוֹת וְשִׁתְפוֹת יֵשׁ לָהֶם בְּזֶה? - אֲלָא עַל יְדֵי הַנְּתִינָה שְׁנוֹתָנִים לַלֵּוִי, תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וּשְׂאָר מִתְּנוּת, הָרִי הֵם מִתְקַשְּׂרִים עִמּוֹ, וְכֵן זֹכִים לְאוֹתוֹ שִׁפְעַת אֱלֹקֵי רַב וְעֲצוּמִים זְכוּתוֹ.

עצמו לתורה, וכדכתב הרמב"ם (שםטה ויובל יג, יג): "ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלהים, ופרק מעל צוארו על החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם - הרי זה נתקדש קדש קדשים, ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים".

על כן כל מחזיק תורה, ומפריש מפיסו למען אברכים צמלי תורה, עליו לדעת שההתקשרות שלו עם אותו לומד בתמיכתו בו, תזכה אותו להתחבר לצנור השפע, ולזכות לברכת 'והריקתי לכם ברכה עד בלי די', עד שיכלו שפתיו מלומר די מעצם הטובה והחסד שישפעו עליו ממרומים, ולא רק שזוכה לשפע עצום מזכותו של הלומד שתומך בו, אלא כל הפרות ופרי הפרות שיעשו מלמוד זה - יזקפו לזכותו, ויזכוהו בשכר משלם בזה ובכא.

התבוננות בלקחי פרשת הנזיר

לסיום שיחתנו, נתבונן מעט בפרשת ה'נזיר', אשר מצויה בתוך פרשתנו פרשת נשא, ונשתדל להפיק ממנה כמה לקחים מוסריים בעזרת ה' יתברך.

ידוע המבאר ברמב"ם שהנזיר הוא בבחינה של נביא, כפי שכתב (נזירות י, יד): "האומר הריני נזיר אם אעשה כך וכך או אם לא אעשה וכיוצא בזה הרי זה רשע, ונזירות כזו מנזירות רשעים הוא, אבל הנזיר לה' ה' קדשה הרי זה נאה ומשבח ועל זה נאמר: "נזיר אלהיו על ראשו... קדש הוא לה'", ושללו הכתוב בנביא (שנאמר): 'ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריהם לנזירים'".

דהינו אדם שזוכה למדרגה גבוהה של פרישות מן היין, וההפלת כל תענוגי העולם הזה, וכן גדול פצע שער ראשו, דהינו פרישה

מן היפי החיצוני - זוכה להשיג התעלות רוחנית בבירה ועצומה השקולה כנבואה.

[ואולם ענין הפרישה מן המתים, אינו שייך לתחום הפרישות, כי אדרבה, אמר החכם (קהלת ז, ב): "טוב ללכת אל בית אכל מלכת אל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו", ובמדרש (קה"ר פ"ז): "אמר ר' סימון... מצינו שהלכו לבית המשתה ולא שרתה עליהם רוח הקדש זה עוג, ושלשת רעי איוב הלכו לבית האכל ושרתה עליהם רוח הקדש ה' הוא דכתיב: (איוב ד') ויען אליפז... ויען בלדד, תני בשם רבי מאיר כל מקום שנאמר עניה ואמירה כה, ככה, אלו בלשון הקדש ברוח הקדש הוא מדבר". אלא הטעם כפי שכתב 'בעל הטורים' (במדבר ו, ו) שהנזיר פורש מן המתים, כדי שלא יתלו את קדשת הנזיר בהיותו 'דורש אל המתים' חלילה, על כן צוה התורה "כל ימי הנזיר לה' על נפש מת לא יבא".]

בוא וראה כמה שגכה מעלת הנזיר, עד שלאחר תם ימי נזירותו, נחה עליו תביעה איך יתכן שיוזר עתה ממדרגתו ושב להיות כאחד האדם. ודבר זה מבאר בדברי הרמב"ם, שתמה מה טעם צריך הנזיר להביא קרבן חטאת במלאת ימי נזרו, הלא אדרבה היה לו להביא קרבן קדם שנתקדש ונתעלה. אלא באר הרמב"ם: "ועל דרך הפשט, כי האיש הזה חוטא נפשו במלאת הנזירות, כי הוא עתה נזיר מקדשותו ועבודת השם, וראוי היה לו שיוזר לעולם ויעמד כל ימיו נזיר וקדוש לאלהיו, כענין שאמר: 'ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריהם לנזירים', השנה אותו הכתוב לנביא, וכדכתיב: 'כל ימי נזרו קדש הוא לה' והנה הוא צריך כפרה בשובו להטמא בתאוות העולם".

ומה אמור לעורר את נפש האדם על מנת שישאף להגיע למעלתו של הנזיר? אומרת הגמרא: (סוטה ב, א) "כל הרוצה סוטה בקלקולה

שֶׁדָּרְשׁוּ חַיִּים לְסִמּוּכִים, לָמָּה נִסְמְכָה פֶּרֶשֶׁת
נִזִּיר לְפֶרֶשֶׁת סוּטָה? - לְלַמֶּדֶךָ שֶׁהַרְוָאָה סוּטָה
בְּקִלְקוּלָהּ, יִזִּיר עֲצָמוֹ מִן הַיֵּין - יִתְרַחֵק
מִהַנְּסִיּוֹן, זֶה הַשִּׁטָּה הַטּוֹבָה בְּיֻתֵּר!

יְהִי רָצוֹן שְׁנוּכָה לְהִתְחַזֵּק בְּדִבְרֵים הַלְלוּ,
לְהִיּוֹת מְנוּחָנִי צְדָקָה וְגוֹמְלֵי חֲסִדִּים, נִפְנִים
אֶת הָאֱמוּנָה לְעִיל, שֶׁהַנּוֹתֵן צְדָקָה, אֵינוֹ נוֹתֵן
מִשְׁלוֹ לְאַחֲרִים - אֲלָא גּוֹנֵז לְעֲצָמוֹ, זוֹכָה לוֹ
וּלְבָנָיו אַחֲרָיו, בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, מְשַׁקֵּעַ אֶת כֶּסֶפוֹ בְּמָקוֹם
הַנֶּכֶח וְהַטּוֹב בְּיֻתֵּר. וְכֵן נִשְׁתַּדֵּל לְהַהֲבִיל
תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וּלְהַגְדִּיל כַּח הַנִּשְׁמָה
עַל כַּח הַגּוֹף, כְּעֶנֶן הַנִּזִּיר, וְנוֹכָה לְבִיאַת גּוֹאֵל
צְדָק בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן!

יִזִּיר עֲצָמוֹ מִן הַיֵּין, כַּאֲשֶׁר אָדָם רוֹאֶה לְאִיזוֹ
קָלוֹת רֹאשׁ וְרוּחַ שְׁטוּת נִתֵּן לְהַגִּיעַ עַל יָדֵי
הַיֵּין, הֵרִי הוּא מִזִּיר עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ, כְּמֵאֲמָרָם:
'סָחוּר סָחוּר אֲמַרִּינָן לְנִזְיָרָא לְכַרְמָא לֹא תִקְרַב'.

וּמִכָּאֵן לְמַדְנֹו, שֶׁהַדֶּרֶךְ הַיִּשְׁרָה שְׁלֹא לִפְלִ
לְזוּעוֹת הַחֲטָא, הִיא רַק עַל יְדֵי בְּרִיחָה מִהַנְּסִיּוֹן,
וְהִתְרַחֲקוֹת מִמָּקוֹם הַחֲטָא. אָמְרוּ חַיִּים לְ (סוּטָה
ג, א): "אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֲלָא אִם בֵּין
נִכְנֵס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת", וַיֵּשׁ לְשֹׂאֵל, בֵּין שְׁנוּכָה
בְּאָדָם רוּחַ שְׁטוּת, מָה הִיא לוֹ לַעֲשׂוֹת? בְּמָה
הוּא אָשָׁם? אֲלָא הָאֲשָׁמָה וְהַתְּבִיעָה הִיא מִפְּנֵי
מָה נִכְנָסֶת לְמַצֵּב בּוֹ יְכוּלָה לְהַשְׁתַּלֵּט עָלֶיךָ
רוּחַ שְׁטוּת, אִם הִיא מְסֻבֶּבֶת בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת
וּבְבִתִּי מְדַרְשׁוֹת, וְלֹא מִתְקַרֵּב לְמָקוֹם הַנְּסִיּוֹן
- לֹא הִיא נִכְנָסֶת בְּךָ רוּחַ שְׁטוּת, וְזֶהוּ

בשורה טובה לאוהבי התורה ולומדיה

לה"ד בינ"ד עמ"י עש"ד

בסיעתא דשמיא בקרוב רוצים להדפיס
את סדרת הספרים החדשה

"אשיחה בחוקיך בהלכה"

חמשה כרכים
לסדר פרשיות השבוע

מהרב אורן נזרית שליט"א

נדבך נוסף חשוב מאוד לסדרות הספרים
"שיחות חיזוק", "אשיחה בחוקיך" ועוד מהמחבר

וכעת מבקשים לזכות
את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף
בהדפסת סדרת הספרים
"אשיחה בחוקיך בהלכה"
ניתן לזכות בהוצאת הסדרה
או בפרשיות
ולהקדישן לברכה הצלחה
ולעילוי נשמת וכיו"ב

הספרים מעוטרים
בהסכמת גהולת ההוד שליט"א
והתקבלו בס"ד באהבה רבה
בהיכלי התורה

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

"הזו הזו בני"

לקראת חג מתן תורה
ספר חדש נפלא מאוד

קול החתן

הספר עוסק
בעסק התורה
התמדתה
ומ"ח קנייניה

ספר חובה
לכל אוהב תורה
ולכל בית יהודי!

הודעת מצוה
חשובה מאוד
המרכז הרוחני יגדיל תורה
מעוניין לבנות מקוה טהרה
למעוניין לסייע או להנציח
יוכל לפנות לטלפון כנ"ל

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

לה"ו בינ"ו עמ"י עש"ו

בשזרה טובה לאנחבי התורה ולומדיה

בסיעתא דשמיא יצא לאור עולם סדרת הספרים

"אשיחה בחקיק"

על פרשיות השבוע באגדה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בחקיק באגדה ובהלכה

מהרב אורן נזרית שליט"א

ערוכים מתוך שנתיים של שיעורים שבועיים

שהופצו בדיסקים "אשיחה בחקיק" א,ב,ג

הספרים מעוטרים בהסכמות גדולי הדור

השיחות והשיעורים מלאים בדרכים

לקנייני תורה ועבודת ה'

משולבים בסיפורים

על גדולי ישראל ודרך עבודתם

וכעת מבקשים לזכות את הציבור הקדוש

לסייע ולהיות שותף

להשלים את סדרת הספרים לזיכוי הרבים

וזכות לימוד התורה וזיכוי הרבים תגן בעדכם

ניתן להקדיש פרשיות

לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000